

مسیری باشند که در آن هر اقدام راه را برای به ثمر نشستن اقدام بعدی هموار می‌کند. در قاموس طبیعت، اگر زمستان نباشد بهار جلوه نمی‌کند و در مسیر پیشرفت و رسیدن به هدف‌های اجتماعی نیز هر تلاشی تأمین‌کننده هدف بزرگ‌تری است که از یک سلسله هدف‌های جزئی‌تر شکل می‌گیرد. نکته مهم، همسویی این هدف‌های جزئی برای دستیابی به هدف کلان است.

وزارت آموزش و پرورش نیز هدف کلانی در ذات خود دارد که پیوستگی و هم‌بستگی تلاش‌های زیرمجموعه آن، راه را برای رسیدن به آن مطلوب میسر می‌سازد. راه تحقق هدف کلان در گذر زمان و با تجمیع اقدامات دوره‌ای هموار می‌شود و هرچه قدرت اقدامات دوره‌ای بسامان و در تداوم تلاش‌های قبلی باشد، این هدف را در ظرف زمانی خود به منصه ظهور می‌رساند.

در شماره پیشین مجله رشد آموزش تربیت‌بدنی میزگردی داشتیم که در آن دکتر مهرزاد حمیدی، حسین بابویی و حسن محمدی - مدیران ارشد حوزه تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش در کنار جناب امیرحسینی درباره «المپیاد ورزشی درون مدرسه‌ای» به بحث و گفت‌وگو پرداختند. در آن میزگرد، جناب حمیدی - معاون تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش - هدف از برگزاری المپیادهای ورزشی درون مدرسه‌ای را «توسعه شادی و نشاط در مدارس، افزایش انس دانش‌آموزان به محیط‌های آموزشی، افزایش آمادگی جسمانی و بهبود مهارت‌های حرکتی، ترویج و توسعه آموزه‌های رفتار پهلوانی و رفتار اخلاقی و آموزشی سبک ایرانی - اسلامی» برشمرده است. در کنار آن آقای بابویی «تأمین جوایز المپیاد از سوی والدین» را از دیگر دستاوردهای المپیادهای ورزشی درون مدرسه‌ای برشمرده و آن را به مشارکت والدین در حمایت از این برنامه تازه‌پا در مدارس خوانده است.

آن سوتر، در صفحات دیگری در همان شماره از مجله رشد آموزش تربیت‌بدنی، بنا بر عرف مرسوم، مجله با یکی از خادمان بخش تربیت‌بدنی دانش‌آموزی در گذشته - سرکار خانم مهین فرهادی‌زاد - مصاحبه کرده که خود روزی در همین وزارتخانه، علاوه بر مسئولیت‌های مهم کارشناسی، در مقام مدیر کل تربیت‌بدنی دختران نیز انجام وظیفه کرده است. ایشان فعالیت آن اداره کل را در زمان خود بسیار مطلوب توصیف کرده و در جایی می‌گوید: «نخستین فعالیت‌های ما سنجش وضعیت بدنی دختران دانش‌آموز بود که متوجه شدیم ناهنجاری‌ها بیداد

زمستان از راه می‌رسد و طبیعت سرمست از نوعی دگرگونی، زیبا می‌شود. دشت و دمن در این فصل گل به دامن ندارد ولی تا بخواهید نعمات الهی - باران و برف - بر کوه و در و دشت می‌بارد. زمستان، فصل بی‌بدیلی در گسترده زمان و مکمل فصل‌های دیگر است. زمستان برای هر کس معنای خاص خود را دارد.

به دوش از برف بالاپوش خزان می‌آید که لرزاند تن عریان بی‌برگ و نوایان را زمستان در ذات خود - صرف‌نظر از آنکه عده‌ای با فرا رسیدنش فزون می‌بینند یا زیان - فصلی است مانا و بخشی از چرخه طبیعت. زمستان، فصل مکمل سایر فصل‌هاست و دست به دست شدن بهار، تابستان، پاییز و زمستان توالی یک رویداد است که حیات را جاودان می‌سازند. تلاش‌ها و رفتارهای آدمی نیز ریشه در همین الگو دارد. اقدام‌ها باید مکمل یکدیگر و تداعی‌کننده

حلقه سونامی و اضافه وزن!

سونامی و اضافه وزن!

می‌کند». ایشان حذف اداره کل تربیت‌بدنی دختران در ساختار تشکیلات بعدی وزارت آموزش و پرورش را اشتباه تلقی کرده و معتقد بوده است که استعدادیابی وظیفه «آموزش و پرورش» است و یادآور شده است که «ما بعد از جا افتادن حرکات اصلاحی، مراکز سلامتی و تندرستی را در استان‌ها ایجاد کردیم». اینکه آیا این جهت‌گیری‌ها و اقدامات در دوره‌های زمانی مختلف در وزارت آموزش و پرورش هم‌سو و پیوسته‌اند، نکته‌ای است که باید درباره آن اندیشید و این سؤال را مطرح کرد که آیا در هر دوره هدف‌های مورد نظر به سرانجام رسیده‌اند، آیا مشکلات و ناهنجاری‌های ساختار قلمتی دانش‌آموزان - در حال حاضر - به حداقل رسیده و آیا ساعات درس ورزش توانسته است شادی و نشاط دانش‌آموزان را در حد کفایت تأمین کند.

حلقه مفقوده این سلسله اقدامات چیست که هنوز هدف‌ها به خوبی محقق نمی‌شود؟ آیا این گرفتاری والدین است که نیازهای بدنی کودکان و نوجوانان را به اندازه نیازهای تغذیه‌ای و پوشاکی آنان در سبد هزینه خانواده در نظر نمی‌گیرند و یا اساساً، حلقه مفقوده «شاخصی» است که بتوان با ارزیابی آن در دوره‌های مختلف، تلاش‌های انجام شده در هر دوره زمانی را به‌بوت نقد گذاشت؟ در تربیت‌بدنی دانش‌آموزی هدف‌ها باید به گونه‌ای تبیین شوند که با تغییر مدیریت‌ها دستخوش تغییر نشوند؛ مگر آنکه بازخوردهایی که به روش بازخوردی انجام می‌شوند، ضرورت بازنگری در هدف را توجیه کند. چه شاخصی را باید در ارزیابی رسیدن به هدف‌ها تبیین کرد که با گذر زمان پابرجا بماند و با تغییر احتمالی هدف، ضرورت دگرگونی در شاخص نیز اجتناب‌ناپذیر نباشد؟ از سویی، تحقق هدف‌ها را آیا صرفاً باید با اقدام در صحن مدارس به منصفه ظهور رساند یا کاری کنیم که تحقق هدف به خارج از مدرسه سرایت کند و به دغدغه‌های همگانی تبدیل شود و بیش از همه، والدین درصدد هم‌افزایی و به نتیجه رسیدن هدف‌های ورزشی دانش‌آموزی برآیند؟

با این همه نبود و کمبود فضای ورزشی که مدیرکل اسبق تربیت‌بدنی دختران در سخنان خود به آن اشاره می‌کند آیا می‌توان به هدف‌های المپیادهای ورزشی دانش‌آموزی دست یافت؟ اگر بلی، چگونه؟ امروزه، همه می‌دانیم محل بازی‌های المپیک محل رقابت نخبگان ورزشی در هر چهار سال یک بار است؛ آیا المپیادهای ورزشی دانش‌آموزی هدفی مغایر با برگزاری بازی‌های

المپیک را نشانه رفته‌اند یا صرفاً از عنوان «المپیاد» برای این رویداد ورزشی استفاده می‌کنند؟ امروزه، می‌دانیم چاقی و اضافه وزن نه تنها دامن بزرگسالان جامعه را گرفته است، بلکه نسل نوجوان و جوان را به شدت آزار می‌دهد. سبک زندگی - به گونه‌ای تغییر کرده است که چاقی و اضافه وزن از محدوده خانواده‌های متمکن خارج شده و بسیاری از دانش‌آموزان و سلامتی آن‌ها را در شهرهای دوردست و حتی جوامع روستایی کمتر برخوردار به خطر افکنده است. آمار دانش‌آموزان مبتلا به ناهنجاری جدید چاقی، که خیلی خطرناک‌تر از ناهنجاری‌های ساختار قلمتی است - به شدت رو به افزایش است و حتی در نگاهی ساده - و نه ارزیابی‌های دقیق - این معضل را می‌توان حس کرد. آیا نمی‌توان همین درصد آمار دانش‌آموز مبتلا به اضافه وزن و چاق را به‌عنوان یک شاخص ارزیابی عملکرد ورزش دانش‌آموزی به حساب آورد و کنترل آن را با مشارکت تام والدین سرلوحه فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزی قرار داد؟ ورزش دانش‌آموزی زمانی می‌تواند به هدف اصلی خود دست یابد که تحقق هدف‌هایش را از درون مدرسه به مراکز اجتماع، به ویژه به میان نهاد خانواده، ببرد و حساسیت خانواده‌ها را به اهمیت ورزش دانش‌آموزی در سلامت فرزندانشان به گونه‌ای برانگیزد که خود در شمار بخشی از تأمین‌کنندگان اهداف ورزشی دانش‌آموزی درآیند. خوش‌بینانه، ۶۰ تا ۸۰ ساعت فعالیت بدنی در داخل مدارس در یک سال تحصیلی به هیچ عنوان کفاف نیازمندی‌های بدنی کودکان و نوجوانان را تأمین نمی‌کند. بنابراین، دانش‌آموزان باید به گونه‌ای در مدارس مجهز شوند که تأمین این نیاز را از مدرسه به خانه ببرند.

نکته پایانی اینکه به نظر می‌رسد امروزه، ورزش دانش‌آموزی نباید درصدد تأمین آمادگی جسمانی دانش‌آموزان باشد که خدمتی است مقدماتی در کسب مهارت‌های ورزشی پیچیده، بلکه باید فعالیت بدنی را سرفصل همه برنامه‌های ورزشی قرار دهد تا هرچه بیشتر از هزینه‌های انرژی مازاد موجود در بدن کودکان بکاهد. باقی ماندن مازاد انرژی دریافتی بدن دانش‌آموزان - به دلیل دگرگونی گسترده و سبک زندگی کم‌تحرك و دسترسی داشتن به غذاهای آماده پرنرژی در منزل و خارج از منزل - آن‌ها را هرچه بیشتر به سوی ابتلا به اضافه وزن و چاقی هدایت می‌کند. ورزش دانش‌آموزی در کنترل این پیامد نامطلوب چه وظیفه‌ای دارد؟

در تربیت‌بدنی دانش‌آموزی هدف‌ها باید به گونه‌ای تبیین شوند که با تغییر مدیریت‌ها دستخوش تغییر نشوند؛ مگر آنکه بازخوردهایی که به روش بازخوردی انجام می‌شوند، ضرورت بازنگری در هدف را توجیه کند